

STINGEREA DREPTULUI DE RETENȚIE ÎN LUMINA NOULUI
COD CIVIL
EXTINGUISHMENT OF THE LIEN RIGHT CONSIDERING THE
NEW CIVIL CODE

IULIA ALEXANDRA BOSNEANU ¹

Rezumat: Problemele legate de stingerea dreptului de retenție au un rol important în cadrul regimului juridic al acestui drept de garanție câtă vreme cauzele cu efect extinctiv asupra acestuia reflectă în mare parte întinderea prerogativelor retentorului și funcția de garanție a acestui mecanism.

Prevederile noului Cod civil nu se referă la toate situațiile avute în vedere în literatura de specialitate iar textul art. 2.499 N.C.Civ. cu denumirea marginală „Stingerea dreptului de retenție” relevă principala modalitate de stingere a retenției doar printr-o interpretare *per a contrario*, fiind temeiul unui aparent drept de urmărire al retentorului.

Cu toate acestea, referitor la stingerea dreptului de retenție, legiuitorul aduce o veritabilă noutate, permițând debitorului să scoată bunul din mâinile retentorului oferindu-i acestuia o garanție convențională suficientă prin raportare la valoarea creanței sale ceva înlocui dreptul de retenție de care creditorul beneficiază în temeiul legii.

În afara prevederilor art. 2.499 N.C.Civ., un alt text relevant în ceea ce privește stingerea dreptului de retenție este art. 2.505 N.C.Civ. plasat în titlul ce reglementează prescripția extinctivă. Astfel, prin intermediul acestui text de lege legiuitorul reușește să lămurească într-o manieră interesantă problema incidenței acestui tip de prescripție asupra dreptului de retenție.

Cuvinte-cheie: drept de retenție, deposedare voluntară, dispariția bunului, ofertă de garanție, prescripție extinctivă

Abstract: The issues pertaining to the termination of the lien right had a special importance within the legal regime of this guarantee right because the causes with extinctive effect on it largely reflect the extent of the prerogatives of the retainer and its guarantee position.

¹ Doctorand, Facultatea de Drept, Universitatea din Craiova, e-mail: iuliabosneanu@yahoo.com.

The provisions of the new Civil Code do not include references to all situations considered in the specialty literature and the text of the art. 2.499 N.C.Civ. having the marginal name of "The Extinguishment of the Lien Right" reveal the main way to terminate only through a *per a contrario* interpretation, being the ground of an apparent seizure right conferred to the retainer.

However, taking into account the modalities of termination of retention, the legislator brings a real novelty, allowing the debtor to take out the asset from the possession of the retainer by offering a sufficient conventional guarantee offer in relation to its claim, which would replace the right of retention benefiting under the law.

Besides the provisions of the art. 2.499 N.C.Civ., another relevant legal text regarding the termination of the right of retention is the art. 2.505 N.C.Civ. placed in the title, regulating the extinctive prescription. So, by means of the content of this regulation, the legislator succeeds to explain in an interesting manner the issue of incidence of this type of prescription upon the retention right.

Key-words: lien, freewill deposal, asset disappearance, guarantee offer, extinctive prescription

1. Introducere

Particularitățile mecanismului de garanție descris prin prerogativele conferite de către dreptul de retenție se manifestă și pe planul cauzelor care duc la stingerea acestuia.

Aspectele referitoare la stingerea dreptului de retenție vor fi tratate în cadrul acestui articol pornind de la mult așteptata reglementare legală realizată prin dispozițiile Codului civil în încercarea de a vedea dacă acestea reflectă statuările înrădăcinate în doctrină și în ce măsură aduce clarificări și completări.

Înainte de a trece la o asemenea analiză vom face anumite precizări necesare ce decurg din natura retenției de a fi un drept de garanție. Astfel, odată ce ne aflăm în prezența unui drept de garanție reală, (în ciuda lipsei vreunui drept de acțiune spre valorificarea bunului), este firesc ca aceasta să se poată stinge în două moduri: pe cale principală și pe cale accesorie. Ca în cazul oricărei alte garanții, stingerea pe cale principală nu afectează în niciun fel existența creanței garantate, urmând a se stinge doar dreptul accesoriu de garanție constituit în favoarea creditorului. Astfel acesta se transformă într-un creditor chirografar în măsura în care nu i se constituie o altă garanție. Pe de altă parte, suntem în prezența unei stingeri pe cale accesorie atunci când ea este determinată de stingerea dreptului a cărei

realizare o garantează urmare a faptului că existența sa nu mai justifică niciun interes, de vreme ce raportul de accesorie în care se află cu dreptul principal presupune tocmai faptul că dreptul de garanție nu poate avea o existență de sine stătătoare.

Reglementarea legală oferită de legiuitor nu reușește să surprindă în mod complet problemele dezbătute în doctrină privitor la modurile de stingere ale dreptului de retenție, însă reușește să arate, chiar dacă și prin apelul la interpretarea logică, faptul că poate fi vorba fie de o stingere independentă de cea a dreptului garantat, fie de o stingere determinată de o cauză cu efect extinctiv asupra creanței.

La fel de important este de menționat împrejurarea că dincolo de textul art.2.499,tot atât de relevante în privința stingerii dreptului de retenție sunt și dispozițiile art. 2.505 din Noul Cod civil (în continuare, N.C.Civ.). Acestea determină, prin exprimarea lor clară, eliminarea oricărui dubiu în legătură cu efectele prescripției asupra dreptului de retenție.

În lumina celor arătate mai sus prezentul articol va fi structurat în două secțiuni, prima dintre ele se va referi la modalitățile de stingere pe cale principală a dreptului de garanție ce face obiectul cercetării noastre, iar cea de-a doua la stingerea pe cale accesorie.

2. Stingerea pe cale principală a dreptului de retenție

Stingerea pe cale principală a dreptului de retenție se datorează unor cauze independente de creanța garantată, având mai cu seamă legătură cu obiectul garanției și cu modul în care titularul dreptului își exercită prerogativele asupra acestuia.

Astfel, poate fi vorba, în primul rând, de o deposedare a retentorului, ceea ce ținând cont de faptul că efectul cominator al retenției este strâns legat de refuzul creditorului de a se desesiza, echivalează cu stingerea dreptului de retenție. În egală măsură vom vedea dacă pierrea materială a bunului poate să fie privită ca o cauză extinctivă pentru dreptul de retenție, împreună cu abuzul de drept, așa cum acestea erau catalogate în doctrina autohtonă anterior codificării.

În plus față de statuările doctrinare, Codul civil vine cu o noutate stipulând în cadrul art. 2.499 alin.(1) că dreptul de retenție se poate stinge prin oferta făcută retentorului de înlocuire a dreptului său cu o altă garanție suficientă. Problema unei asemenea înlocuiri nu a fost pusă niciodată în

literatura de specialitate românească și se numără printre dispozițiile de inspirație germanică din cuprinsul noului Cod civil.

2.1. Stingerea dreptului de retenție prin deposedarea retentorului

Această modalitate de stingere a garanției de care se bucură retentorul se găsește printre subiectele asupra cărora în literatura de specialitate nu a existat o divergență de opinii.

Unanimitatea de opinii în sensul că pierderea stăpânirii bunului are un efect extinctiv asupra dreptului de retenție este consecința logică a modului în care retentorul își exercită acest drept. De vreme ce prerogativele sale au o expresie negativă și se reduc la refuzul de predare, acesta trebuie cu necesitate să dețină bunul spre a putea pretinde că este titularul unui drept legitim de a refuza predarea.

Cu toate că ieșirea bunului din stăpânirea retentorului atrage după sine imposibilitatea exercitării puterii de blocaj cu care este înzestrat, în cazul în care această deposedare este forțată ori fortuită, deci obținută ilicit ori printr-un fapt pe care creditorul nu îl putea evita, exercițiul dreptului este împiedicat doar temporar, fără ca această împrejurare să ducă la stingerea lui².

Aceste aspecte au fost remarcate constant de-a lungul timpului și tocmai de aceea în cuprinsul art.2.499 alin (2) N.C.Civ. se prevede că „*Deposedarea involuntară nu stinge dreptul de retenție.*”

În consecință, prin acest text legal, legiuitorul alege să pună accentul pe faptul că dreptul retentorului nu încetează prin simpla deposedare cauzată de acțiunea unui terț, deci independent de voința sa, lăsând în sarcina interpretării modalitatea de stingere. Cu alte cuvinte, stingerea dreptului de retenție prin deposedarea voluntară de bun rezultă doar prin interpretarea rațională a textului legal, apelând la argumentul *per a contrario*.

Dreptul creditorului căruia bunul i-a ieșit în mod forțat din stăpânire de a formula o acțiune în restituire este întemeiat pe faptul că situația juridică creată trebuie să impună respectul terților, și în consecință nu i se poate pune capăt în mod intempestiv nici chiar de către proprietarul bunului.³

² Aynés A., *Le droit de rétention. Unité ou pluralité*, Editura Economica, Paris 2005, p. 251.

³ Dumitrache B., *O victimă a noului Cod civil: dreptul de retenție*, în Almășan A. (coord.), *In honorem Corneliu Bîrsan*, Editura Hamangiu, București 2013, p.438.

S-a mai arătat⁴ că acțiunea în restituirea bunului are o natură posesorie, dar în ciuda acestui fapt trebuie să îi fie recunoscută retentorului posibilitatea de a o îndrepta împotriva proprietarului bunului care încearcă să îl preia prin violență⁵ atâta timp cât o soluție contrară ar reduce considerabil utilitatea unei astfel de acțiuni. Pe de altă parte se precizează faptul că în situația în care pârâtul este proprietarul bunului instanța ar trebui să judece fondul dreptului, mai exact legitimitatea retenției, ceea ce ar fi incompatibil cu obiectul cererilor posesorii.⁶

Tot în sfera unei deposedări involuntare a fost inclusă de către doctrina franceză și ipoteza în care deși, fără violență, bunul este scos din deținerea retentorului în temeiul unei încheieri a instanței prin care se dispune expertizarea acestuia⁷. Într-o asemenea situație, după efectuarea expertizei, retentorul este îndreptățit la restituirea bunului, iar deposedarea suferită va fi avut doar un caracter provizoriu.⁸

Toate acestea fiind spuse ne vom îndrepta atenția către deposedarea voluntară a retentorului ca mod de stingere a dreptului de retenție, deoarece devine evident că stingerea acestui drept de garanție poate fi exclusiv rezultatul unui act voluntar de deposedare al creditorului fără intervenția materială ori juridică a unui terț.

Așadar, pentru a antrena stingerea dreptului de retenție, ieșirea bunului din stăpânirea retentorului trebuie să fie rezultatul unei remiteri voluntare către debitor ori către un terț sau chiar al supunerii bunului unei proceduri de executare silită.⁹ Totuși, trebuie precizat și faptul că o predare a bunului reținut către un terț poate fi făcută fără intenția de a renunța la garanție, de vreme ce deținerea bunului poate fi exercitată *corpore alieno*.¹⁰

⁴ Cabrillac M., Mouly C., *Droit des sûretés*, Editura Litec, Paris 2002, p. 561.

⁵ Catala-Franjou N., *De la nature juridique du droit de rétention*, Revue trimestrielle de droit civil, 1967, p.p. 9-44.

⁶ A se vedea: Aynés A., *op. cit.*, p. 250.

⁷ *Idem*, p. 248

⁸ În sensul că într-o asemenea situație de fapt este vorba despre o deposedare voluntară, însă provizorie, a se vedea: Piette G., *Droit de rétention*, p. 19, sursa: <http://daloz.fr>, accesat în data de 20.04.2016.

⁹ Mestre J., Putman E., Billiau M., *Traité de droit civil. Droit commun des sûretés réelles*, sous la direction de Jacques Ghestin, Editura Librairie Generale de Droit et de Jurisprudence, Paris 1996, p. 53.

¹⁰ Marty G., Raynaud P., Jestaz P., *Les sûretés. La publicité foncière*, Editura Sirey, Paris, 1987, p.45.

Atenția doctrinei a fost îndreptată asupra semnificației juridice pe care o are conduita retentorului de a se desesiza de bun spre a determina rațiunea pentru care o asemenea deposedare are ca efect stingerea dreptului de retenție. Astfel, opiniile asupra valorii juridice a acestui fapt sunt diferite în funcție de rolul acordat detenției între condițiile ce duc la nașterea dreptului de retenție.

O primă opinie este a celor care văd în detenția bunului însuși temeiul dreptului de retenție și care justifică stingerea acestuia tocmai prin pierderea contactului material cu obiectul garanției, ceea ce conduce la imposibilitatea creditorului de a-și exercita prerogativele pe care aceasta le conferă. Acesta este rezultatul concepției potrivit căreia dreptul de retenție este de neconceput fără puterea materială a retentorului de a controla bunul exprimată plastic prin sintagma „ pour retenir il faut d'abord tenir”¹¹. Pentru această categorie de autori, datorită caracterului *sui generis* al dreptului de retenție determinat de lipsa unui drept de urmărire, renunțarea la stăpânirea bunului echivalează cu lipsirea de însuși exercițiul dreptului său.¹²

Concluzionând, se poate observa cu ușurință că potrivit acestei orientări de opinie ieșirea bunului din detenția creditorului este privită din punct de vedere obiectiv, așadar ca o piedică în calea exercițiului dreptului de garanție.

Acest punct de vedere a fost criticat cu argumentul că în ipoteza în care stingerea dreptului de retenție s-ar datora pierderii detenției ca element obiectiv al dreptului de retenție, aceasta ar opera și în cazul unei desesizări involuntare.¹³ Or, lucrurile nu se întâmplă așa, motiv pentru care explicația a fost căutată printr-o privire subiectivă asupra conduitei retentorului. Este vorba despre interpretarea actului de deposedare voluntară ca pe o exteriorizare a voinței juridice a retentorului. Astfel, se arată în doctrina franceză,¹⁴ la care achiesează și autori români¹⁵ că restituirea voluntară a bunului nu poate fi considerată decât o manifestare neechivocă a voinței de a renunța la exercițiul dreptului de retenție asupra bunului.

¹¹ *Idem*, p. 29.

¹² Mestre J., Putman E., Billiau M., *op. cit.*, p. 53.

¹³ Vidu S. I., *Dreptul de retenție în raporturile juridice civile*, Editura Universul Juridic, București, 2010, p. 118.

¹⁴ Aynés A., *op. cit.*, p. 249.

¹⁵ Vidu S. I., *op. cit.*, p. 117 și urm..

Împărtășim această opinie câtă vreme exteriorizarea voinței juridice a retentorului, în sensul renunțării la dreptul constituit în beneficiul său, se poate face în mod tacit printr-o conduită care nu lasă loc unei ambiguități de interpretare. Or, de vreme ce eficacitatea garanției de care dispune creditorul constă în efectul cominator produs asupra debitorului și al cărui instrument de obținere este chiar stăpânirea bunului, o desesizare la care retentorul nu a fost constrâns nu poate fi văzută în plan juridic decât ca o renunțare la dreptul de garanție.

Firește o astfel de renunțare din partea titularului dreptului este întotdeauna posibilă, întrucât este vorba despre un drept patrimonial de care retentorul poate dispune în limitele ordinii publice. Motivul pentru care această renunțare se poate manifesta tacit este acela că aceasta nu trebuie să îmbrace vreă formă solemnă.

Legat de această modalitate de stingere a dreptului constituit în favoarea retentorului s-a pus problema dacă acesta mai poate renaște, în ipoteza în care creditorul se va regăsi ulterior deposedării sale voluntare în stăpânirea aceluiași bun, iar dreptul său de creanță să nu fie încă stins. Această întrebare s-a născut datorită faptului că odată ce se stinge doar prin simplul fapt al deposedării, dreptul ar putea să renască cu aceeași ușurință dacă bunul reîntră în stăpânirea creditorului.

Situația a fost analizată diferit în funcție de același factor al legăturii de conexitate ce leagă creanța invocată de bunul obiect al garanției, mai precis de natura acesteia. Soluția este diferită după cum suntem în prezența unei conexități materiale ori juridice.

În cazul conexității juridice răspunsul la întrebare variază în funcție de interpretarea dată contractului în care își găsește temeiul noua detenție a bunului.

Astfel, atunci când bunul reîntră în stăpânirea creditorului neplătit în temeiul unui nou contract *ut singuli* nu se va putea naște o conexitate juridică între noua obligație de restituire a bunului și creanța născută anterior încheierii noului contract. Negarea posibilității creditorului de a exercita din nou un drept de retenție este cât se poate de justă de vreme ce creanța pe care creditorul urmărește să o satisfacă și obligația sa de restituire nu își au izvorul în același raport sinalagmatic, ci au temeiuri distincte, lipsind obligația de executare concomitentă a celor două¹⁶. Așadar, o definiție în

¹⁶ Aynés A., *op. cit.*, p. 246.

sens strict a noțiunii de conexitate juridică nu permite creditorului să pună presiune pe debitorul său pentru executarea unei obligații ce își are temeiul într-un raport juridic străin de cel care îi justifică detenția. Un exemplu revelator este situația vânzătorului neplătit care remite de bună voie bunul cumpărătorului, iar ulterior acestui moment încheie cu noul proprietar un contract de locațiune. La încetarea noului contract creditorul nu va putea reține obiectul obligației de restituire cu scopul de a obține executarea obligației de plată a prețului¹⁷. În acest caz nu numai că obligațiile sunt născute din contracte diferite, ci acestea din urmă au chiar un obiect diferit, fiind imposibilă renașterea dreptului de retenție.

Pe de altă parte, printr-o interpretare *lato sensu* a conexității intelectuale de către practica judiciară s-a concluzionat¹⁸ că poate fi concepută renașterea dreptului de retenție, dacă obligațiile reciproce ale părților au luat naștere din contracte diferite, însă susceptibile de a fi percepute prin voința acestora ca un contract cadru ori un grup de contracte. Cu alte cuvinte, este vorba despre ipoteza în care voința părților poate fi interpretată în sensul unei convenții unice în cadrul căreia fiecare remitere a bunului are caracterul unui act de executare al unuia și aceluiași contract. Astfel, o interpretare în sensul existenței unei convenții unice permite ca o creanță să fie garantată printr-un drept de retenție exercitat asupra unui bun ce intră în detenția creditorului, ulterior nașterii dreptului de creanță. Acest lucru este posibil întrucât obligațiile părților își au originea în aceeași convenție, dacă avem în vedere accepțiunea extinsă a termenului.

După cum se arată în doctrina franceză¹⁹ într-o asemenea împrejurare contractele privite *ut singuli* sunt încheiate în scopul unei operațiuni unice, motiv pentru care obligațiile născute în temeiul acestora vor fi legate printr-o conexitate juridică. Mai mult, se accentuează asupra faptului că pentru a fi caracterizate drept indivizibile aceste convenții privite individual trebuie să fie încheiate unele în considerarea celorlalte, astfel încât unitatea de origine a obligațiilor la care dau naștere devine neîndoieabilă²⁰.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ Aynés A., *op. cit.*, p. 246, Bourassin M., Brémont V., Jobard –Bachelier M. N., *Droit des sûretés*, 4e ed., Editura Sirey, Paris, 2014, p. 429.

¹⁹ Aynés A., *op. cit.*, p. 247, text și nota 2.

²⁰ Aynés A., *op. cit.*, p. 247, text și nota 2.

Cel mai des întâlnit exemplu în jurisprudența franceză²¹ al unei situații care permite renașterea dreptului de retenție este acela al mecanicului care execută reparații succesive asupra aceluiași autovehicul pe care, în virtutea interpretării extensive a conexității juridice, îl va putea reține spre a obține plata oricărei creanțe privind prețul reparațiilor efectuate, fie că este anterioară sau posterioară ultimei remiteri făcută de către beneficiarul debitor, care firește presupune un nou raport juridic ce conferă retentivului detinența bunului. Cu toate acestea, astfel de soluții jurisprudențiale au fost criticate, spunându-se că aceeași soluție ar putea fi motivată de existența unei conexități materiale între creanță și bun de vreme ce fiecare reparație efectuată profită bunului aflat în detinența mecanicului²².

În ce privește renașterea dreptului de retenție în ipotezele în care un asemenea drept este recunoscut creditorului ca efect al conexității materiale, răspunsul practicii judiciare a fost unul ferm, negându-se o astfel de posibilitate.

Argumentele doctrinei în susținerea acestui punct de vedere sunt legate de valoarea juridică atribuită desesizării voluntare a retentivului și anume aceea de act de manifestare tacită a voinței de a renunța la exercițiul dreptului născut prin lege în favoarea sa²³. Astfel nu există nicio justificare legitimă ce să permită creditorului păstrarea unui beneficiu la care a renunțat prin propria voință odată cu remiterea bunului către constitutorul garanției, indiferent de circumstanțele ce ar putea determina intrarea bunului în stăpânirea sa.²⁴ Într-o atare situație vechea creanță a creditorului rămâne una chirografară, însă acest lucru nu îl împiedică să exercite un nou drept de retenție dacă va întreprinde noi cheltuieli cu ocazia stăpânirii bunului. Deși este indubitabil faptul că legătura obiectivă de conexitate între bun și creanță subzistă, având în vedere că este vorba de o cheltuială ce a profitat bunului ori despre un prejudiciu cauzat de acesta, dată fiind renunțarea voluntară la prerogativele pe care dreptul său i le conferea, creditorul nu poate pretinde

²¹ Cour de Cassation, Première chambre civile, 25 aprilie 1967 în Bulletin des arrêts civils I nr.145; Chambre commerciale, 20 noiembrie 1967 în Bulletin des arrêts civils III nr. 372 apud. Bourassin M., Brémont V., Jobard –Bachelier M. N., *op. cit.*, p. 429.

²² *Ibidem*.

²³ Aynés A., *op. cit.*, p.249.

²⁴ *Ibidem*.

exercitarea acestuia în temeiul unei noi detenții care poate fi chiar una cu totul întâmplătoare.²⁵

Dincolo de restituirea voluntară a bunului către debitor, tot în sensul unei desesizări voluntare ar putea fi privită și declanșarea procedurii de executare silită asupra bunului reținut de către însuși titularul dreptului de retenție.

Pornirea unei asemenea proceduri de către retentor are ca rezultat stingerea dreptului de retenție urmare a faptului că singura prerogativă care îi permite acestuia realizarea creanței este rezultatul stăpânirii materiale ce se constituie în singurul mijloc prin care se poate obține efectul cominator esențial mecanismului de garanție.

Astfel, urmărind bunul creditorul retentor are ca scop îndestularea creanței din sumele de bani obținute în urma valorificării acestuia, renunțând la confortul situației de fapt în care se află, ce îi permite ca prin simpla presiune pusă pe debitor să poată determina o executare directă. Într-o asemenea împrejurare suntem în prezența aceleiași conduite neîndoielnice care în plan juridic devine o manifestare tacită a voinței de a renunța la dreptul de retenție.

Dintr-o altă perspectivă opțiunea retentorului de a proceda la valorificarea bunului pe calea urmăririi silite a fost interpretată ca o abandonare a detenției, odată ce bunul este pus la dispoziția organului de executare ce va lua măsurile necesare spre valorificarea sa fără ca retentorul să mai poată exercita vreun control asupra acestuia din urmă.²⁶ Lipsirea titularului retenției de puterea sa principală asupra bunului intervine potrivit acestui autor chiar dacă bunul rămâne materialmente înstăpânirea sa argumentând că într-o asemenea situație puterea juridică asupra bunului aparține organului de executare²⁷.

Pe lângă cele reținute în literatura de specialitate trebuie să ne referim la efectele declanșării urmăririi silite asupra drepturilor retentorului în lumina Noului Cod civil.

Câtă vreme dreptul de retenție nu poate fi opus creditorilor urmăritori, independent de rangul acestora, este mai mult decât evident că pornirea acestei proceduri chiar și la inițiativa unor terți paralizează

²⁵ În sens contrar, Cabrillac M., Mouly C., *op. cit.* p. 567.

²⁶ Aynés A., *op. cit.*, p.245.

²⁷ *Ibidem.*

prerogativele retentorului și aduce în prim plan calitatea sa de creditor și drepturile sale nu asupra materialității bunului, ci asupra valorii acestuia. În aceste condiții credem că declanșarea urmăririi silite a bunului de către terți presupune doar ineficacitatea dreptului de retenție provocată de inopozabilitatea acestuia față de inițiatorul procedurii și nu stingerea acestuia. Un argument în acest sens ar fi dispoziția legală potrivit căreia privilegiul prevăzut de art. 2.339 alin.(1) lit. b) se stinge odată cu dreptul de retenție. Ori, dacă executarea silită ar stinge dreptul de retenție pe cale de consecință ar fi antrenată și stingerea privilegiului, ceea ce nu poate fi conceput câtă vreme aceasta cauză de preferință îi conferă retentorului dreptul de a fi satisfăcut cu prioritate.

Față de cele de mai sus putem spune că nici declanșarea din proprie inițiativă a urmăririi silite nu ar trebui să aibă un efect extinctiv asupra dreptului de retenție atunci când poartă asupra unui bun mobil pentru că altfel ne-am afla în fața unei stingeri pe cale accesorie a privilegiului special mobilier instituit în favoarea sa.

Dacă ne referim la bunuri imobile, în momentul deciziei de urmărire a bunului beneficiul creat de stăpânirea materială și de modul particular prin care aceasta poate incita debitorul la executare dispare. Odată pierdut acest avantaj retentorul trebuie să își asume riscul intervenției unor creditori ipotecari în cadrul procedurii de executare silită pe care o inițiază ce vor participa evident la distribuirea prețului în ordinea pe care rangul de preferință le-o conferă. Pe lângă acestea, cel puțin din punct de vedere teoretic, există posibilitatea ca sumele obținute prin valorificarea imobilului să permită, deopotrivă, stingerea creanțelor garantate cât și pe cea a fostului retentor, care în calitatea sa de creditor poate trece oricând la valorificarea bunului.

2.2. Stingerea dreptului de retenție în urma pieririi materiale a bunului

Dispariția bunului grevat a fost văzută în mod tradițional ca o cauză de stingere a dreptului de retenție, mai ales în doctrina autohtonă²⁸ dar și în cea franceză²⁹. Acest punct de vedere este ușor de explicat dacă avem în vedere modul de exercitare al acestui drept de garanție aproape indivizibil de stăpânirea bunului, anume contactul direct și material cu obiectul

²⁸ Vidu S. I., *op. cit.*, p. 122.

²⁹ Cabrillac M., Mouly C., *op. cit.* p. 566.

garanției, de care depinde însăși eficiența acestui mecanism. Cu alte cuvinte, odată pierit obiectul garanției creditorul nu mai are vreun instrument pentru obținerea efectului de constrângere asupra debitorului său, ceea ce poate fi interpretat ca echivalent cu stingerea dreptului de retenție. Firește pentru stingerea dreptului de garanție este necesară o pieire totală a bunului, întrucât în caz contrar acesta poate purta asupra părții rămase din bun.

Ipooteza unei distrugerii fortuite cauzată de un fenomen de forță majoră a determinat o analiză din partea literaturii de specialitate menită să arate în ce măsură dreptul de retenție poate să aibă ca obiect o eventuală indemnizație de asigurare ce se cuvine debitorului și care înlocuiește bunul în patrimoniul acestuia.

Primul aspect care a fost avut în vedere este legat de incidența în această situație de fapt a unei subrogații reale cu titlu particular de vreme ce numai în cazul unei astfel de operațiuni juridice suma de bani obținută cu titlu de indemnizație poate fi considerată ca înlocuind bunul pierit în patrimoniul asiguratului. Răspunsul la această întrebare este diferit la nivelul literaturii de specialitate.

Așadar, doctrina românească este adepta unei interpretări restrictive a cazurilor de subrogație reală cu titlu particular, arătând că o subrogare *ut singuli* nu își poate găsi temeiul decât într-o dispoziție legală³⁰. Ori în situația pieirii fortuite a unui bun afectat de un drept de retenție nu a putut fi identificată incidența vreunei dispoziții legale care să prevadă subrogarea acestuia cu indemnizația de asigurare. În schimb, sistemul francez este mai permisiv din acest punct de vedere tratând subrogația reală ca pe „o tehnică ce permite înlăturarea inconvenientelor cauzate de dispariția juridică sau materială a unui bun prin transferarea dreptului al cărui obiect îl constituie asupra unui alt bun”³¹. În acest fel principiul subrogației reale își poate produce efectele pentru protejarea drepturilor creditorului retentor prin transferarea lor asupra indemnizației de asigurare care înlocuiește bunul inițial grevat³².

Dincolo de aplicarea ficțiunii juridice a subrogației în materia dreptului de retenție, odată cu distrugerea bunului reținut dacă acesta este

³⁰ Vidu S. I., *op. cit.*, p. 122.

³¹ Zenati F., *Obs. sur Cass. Com.*, 8 martie 1988, în *RTD civ* 1989, p.397, apud Aynés A., *op. cit.*, p.252

³² Aynés A., *op. cit.*, p.253

asigurat, o altă întrebare a fost dacă indemnizația de asigurare poate constitui obiect al dreptului de retenție. Argumentele ce neagă orice incompatibilitate se referă în primul rând la faptul că legătura de conexitate specifică acestei garanții nu trebuie să existe între creanța garantată și indemnizația de asigurare, deoarece o asemenea legătură nu trebuie verificată, de vreme ce indemnizația substituie fictiv bunul inițial grevat³³. Un al doilea impediment ar fi cel clasic legat de natura indemnizației de asigurare care este în mod neîndoielnic un bun incorporeal³⁴, însă aceasta concepție este una prea rigidă pentru dreptul francez.

Pentru unii autori francezi însă motivul de opoziție față de înlocuirea bunului grevat cu indemnizația de asigurare în vederea exercitării unui drept de retenție nu este lipsa unui fundament legal pentru operarea subrogației, ci faptul că retentorul nu are un drept asupra valorii bunului, cum se întâmplă în cazul celorlalte garanții reale³⁵.

Din acest punct de vedere, optica legiuitorului român este schimbată, acesta considerând oportună constituirea unui privilegiu care să accesorizeze dreptul de retenție în materie mobilă. Faptul că prin acest privilegiu retentorul este înzestrat cu un drept de preferință înlătură argumentul legat de inutilitatea unei asemenea subrogații. Mai mult, în materie mobilă, art. 2.330 N.C.Civ. reglementează chiar strămutarea garanției reale asupra indemnizației de asigurare.

În ciuda celor de mai sus, apreciem că pierrea bunului grevat trebuie privită în continuare ca o cauză de stingere a dreptului de retenție în dreptul românesc, de vreme ce legiuitorul român nu a prevăzut norme exprese cu aplicabilitate generală care să autorizeze reținerea bunurilor corporale. Astfel, chiar dacă doctrina românească nu mai este la fel de refractară în fața unei asemenea posibilități, formularea textelor legale dezvăluie același atașament față de detenția bunului pentru care corporalitatea acestuia este indispensabilă. Pe lângă aceasta, spunem despre privilegiul retentorului că trebuie privit ca un beneficiu distinct pe care legea îl acorda retentorului astfel încât strămutarea privilegiului asupra indemnizației de asigurare nu presupune în mod necesar supraviețuirea dreptului de retenție³⁶. Totuși, dacă

³³ Aynés A., *op. cit.*, p.253.

³⁴ *Ibidem*.

³⁵ Cabrillac M., Mouly C., *op. cit.* p. 566.

³⁶ Moise A. A., *Regimul juridic al privilegiilor și ipotecilor imobiliare*, Editura Universul Juridic, București, 2015, p. 102.

avem în vedere caracterul accesoriu al privilegiului în raport cu dreptul de retenție, exprimat prin faptul că privilegiul subzistă doar în măsura în care dreptul de retenție produce efecte, credem că acesta din urmă nu se stinge prin distrugerea bunului, deoarece o asemenea stingere ar afecta existența privilegiului, care, potrivit art. 2.330, se strămută asupra indemnizației de asigurare.

În ce privește retentorul de bunuri imobile, legiuitorul a ales să îi mențină statutul de creditor chirografar, astfel că în cazul său nu se poate pune problema incidenței prevederilor referitoare la strămutarea garanției asupra indemnizației de asigurare, astfel că pierrea bunului stinge indubitabil dreptul său de garanție.

2.3. Stingerea cu caracter de sancțiune a dreptului de retenție

Stingerea cu titlu de sancțiune a dreptului de retenție este mai mult o creație a doctrinei autohtone³⁷, pornind de la faptul că retentorul nu se bucură de prerogativa folosinței bunului. Așadar, folosința abuzivă ori chiar simpla folosință în interes propriu a bunului afectat garantării creanței a fost văzută ca o faptă ilicită a cărei principală sancțiune este stingerea dreptului pe care retentorul l-a exercitat în mod abuziv.

Din punctul nostru de vedere³⁸, atunci când creditorul se servește de bun după scadența obligației de restituire (atunci când aceasta este contractuală) ori după rămânerea definitivă a hotărârii de admiterea acțiunii în revendicare echivalează cu o detenție nelegală care împiedică însăși nașterea dreptului de retenție. Argumentul în acest sens ține de faptul că în calitatea sa de detentor precar folosind bunul, creditorul are o conduită ce nu îi este permisă de lege.

Ca orice faptă ilicită folosința bunului de către creditorul în detenția căruia se află poate angaja răspunderea civilă delictuală a acestuia din urmă, prejudiciul cauzat constând tocmai lipsa de folosință, proprietarul bunului fiind privat de această prerogativă în mod nelegitim³⁹.

³⁷ Cel care se pronunță primul în acest sens este Alexandresco D. în *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român*, tomul X, Editura Atelierele grafice Socec & Co, Societate Anonimă, București 1911, p.351. Punctul de vedere a fost susținut deopotrivă în doctrina contemporană de Vidu S. I. în *op. cit.*, p. 123.

³⁸ În același sens, Bosneanu I. A., *Old and new limitations of the lien right*, în Supplement of Valahia University Law Study year 2016, pp. 118-127.

³⁹ Vidu S. I. *op. cit.*, p. 124.

2.4. Stingerea dreptului de retenție prin oferirea unei garanții suficiente

Atâta timp câtă ceastă modalitate de stingere presupune doar substituirea sa cu o altă garanție, dreptul de creanță garantat nu încetează ceea ce înseamnă că ne aflăm în fața unei stingeri pe cale principală a dreptului de retenție.⁴⁰

Stingerea prin înlocuirea sa cu o alta garanție suficientă este o soluție nouă găsită de legiuitor pentru a lăsa debitorului posibilitatea de a evita inconvenientele unei lipse de folosință ca efect al exercițiului dreptului de retenție. Dat fiind faptul că această prevedere nu este una de inspirație franceză, o astfel de posibilitate nu a fost luată în calcul nici de literatura de specialitate.

Astfel, prevederea art. 2.499 alin. (1) N.C.civ. potrivit căreia dreptul de retenție încetează dacă cel interesat oferă retentorului o garanție suficientă este una de absolută noutate pentru dreptul românesc, dispoziții legale asemănătoare regăsindu-se în dreptul german și cel elvețian⁴¹.

Această modalitate specifică de stingere a dreptului de retenție ridică mai multe probleme de drept ce trebuiesc lămurite spre aplicarea corectă în practică a textului legal, redactarea acestuia lăsând totul în seama doctrinei.

O primă problemă este cea legată de tipul de garanție ce poate fi oferit creditorului retentor spre a înlocui garanția de care beneficiază. Cum textul nu distinge, limitându-se la a impune cerința caracterului suficient, apreciem că este pe deplin aplicabilă regula de interpretare *ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*. Așadar, credem că poate fi vorba fie despre o garanție reală, fie chiar una personală, câtă vreme nu există niciun impediment expres în calea unei astfel de oferte⁴². Invocăm deopotrivă în

⁴⁰ În afara dispozițiilor cuprinse în articolul ce reglementează cu titlu general stingerea dreptului de retenție, înlocuirea sa cu o altă garanție este reglementată cu titlu de aplicație și în materia retenției exercitate asupra fructelor bunului revendicat, după cum se prevede în cadrul art.566 alin. (6).

⁴¹ A se vedea, art. 273 Codul civil german (Bürgerliches Gesetzbuch) și art. 898 Codul civil elvețian.

⁴² În sens contrar a se vedea, Moise A. A., *Dreptul de retenție*, în Baias Fl. A., Chelaru E., Constantinovici R., Macovei I. (coord.), *Noul Cod civil. Comentariu pe articole. Art. 1-2664*, Editura C.H. Beck, București 2012, p. 2500. În ce privește Codul civil german, acesta conține dispoziții exprese care exclud cauțiunea din rândul garanțiilor ce pot înlocui dreptul de retenție, anume art. 273 parag. 3.

sprijinul ideii susținute art. 1.487 din Codul civil ce reglementează obligația de a constitui o garanție în temeiul căruia constitutorul garanției este cel chemat să decidă forma sau modalitatea acesteia⁴³.

În cuprinsul art. 2.499 N.C.Civ. nu este nominalizat constitutorul acestei noi garanții, ci este folosită sintagma „cel interesat”. Deși o astfel de formulare permite ca în această categorie să nu se afle doar debitorul, credem că terții interesați nu pot fi decât cei obligați pentru debitor (comitenți, persoane chemate să răspundă pentru fapta minorului ori interzisului judecătoresc), ori un mandatar al acestuia. Nu suntem de părere că terții creditori ar putea justifica vreun interes în stingerea dreptului de retenție, de vreme ce exercițiul acestuia nu îi împiedică să valorifice bunul prin executare silită⁴⁴.

O altă ambiguitate a textului legal se referă la caracterul suficient al garanției oferite în scopul stingerii retenției. Adjectivul „suficient” nu poate fi interpretat decât în sensul în care noua garanție este aptă să acopere cuantumul obligației a cărei executare indirectă o asigură⁴⁵. Dat fiind faptul că ne aflăm în spațiul dreptului privat este firesc ca voința părților să dețină un rol important în această privință, așa încât înțelegerea părților este cea care va determina raportul valoric între creanța deținută de retentor și obiectul noii garanții constituite spre a înlocui retenția⁴⁶. Fără îndoială, așa cum se întâmplă în cazul oricărei convenții, consimțământul părților trebuie să fie unul liber exprimat, pentru ca aceasta din urmă să producă efecte juridice.

Însă, de departe cel mai important aspect ce necesită lămurire privește faptul că legiuitorul s-a referit în cadrul dispoziției legale cuprinsă în art.2.499 alin (1) N.C.Civ. la o simplă ofertă de constituire a unei alte garanții în beneficiul creditorului retentor. Astfel, această formulare a fost interpretată gramatical și literal în sensul că dreptul de retenție se va stinge prin simpla ofertă făcută creditorului fără a fi necesară și o acceptare a

⁴³ A se vedea: Bosneanu I. A. *Considerații privind dreptul de retenție în reglementarea Noului Cod civil*, în Revista de Științe Juridice, Supliment nr. 2/2015, pp. 108-118.

⁴⁴ În sens contrar a se vedea, Moise A.A., *Dreptul de retenție*, în Baias Fl. A., Chelaru E., Constantinovici R., Macovei I. (coord.), *op. cit.*, p. 2500.

⁴⁵ Dumitrache B., *op. cit.*, p.439.

⁴⁶ *Ibidem*.

acesteia⁴⁷. Nu suntem de acord cu acest punct de vedere, deoarece credem că dreptul de garanție al retentorului nu poate înceta prin voința unilaterală a debitorului, fără să fie înlocuit cu o altă garanție, o asemenea înlocuire neputând opera decât prin acceptarea ofertei de către beneficiar. În legătură cu o eventuală ofertă neacceptată, situație ușor de înțeles atunci când valoarea bunului reținuto depășește cu mult pe cea a creanței, s-a spus că în caz de neînțelegere aceasta ar putea fi supusă unei evaluări prin apelul la instanța de judecată care să pronunțe o hotărâre dispunând înlocuirea forțată a retenției⁴⁸. Așadar, o altă parte a literaturii de specialitate se exprimă deopotrivă în sensul că efectul extinctiv asupra dreptului de retenție nu se poate produce decât în temeiul unei hotărâri judecătorești prin care să se dispună înlocuirea cu garanția oferită de debitor, iar nu ca efect al unui act unilateral.⁴⁹

Desigur într-o asemenea speță se poate pune problema unui abuz de drept din partea creditorului retentor, care refuzând cu scop șicanatoriu oferta, poate fi sancționat în consecință acesta fiind obligat să acopere prejudiciul cauzat în urma lipsei de folosință a bunului prin raportare la momentul comunicării ofertei privind garanția⁵⁰.

3. Stingerea pe cale accesorie a dreptului de retenție

În cadrul acestei secțiuni ne vom referi la modalitățile de stingere pe cale accesorie a dreptului de retenție. Astfel, vom avea în vedere stingerea dreptului de garanție ca efect al stingerii creanței în vederea executării căreia a fost constituit.

Într-o primă etapă vom vedea care sunt consecințele aplicării în această materie a principiului *accessorium sequitur principale*, iar mai apoi ne vom îndrepta atenția spre problema efectului prescripției asupra acestei garanții.

3.1. Stingerea dreptului de retenție ca efect al principiului *accessorium sequitur principale*

⁴⁷ Moise A.A., *Dreptul de retenție* în Baias Fl. A., Chelaru E., Constantinovici R., Macovei I. (coord.), *op. cit.* p. 2500.

⁴⁸ Dumitrache B., *op. cit.* p.439. O alternativă pentru debitor a fost găsită de același autor în formularea unei cereri de constituire a unei fideiusiuni obligatorii, mai exact judicare.

⁴⁹ *Ibidem*.

⁵⁰ *Ibidem*, nota 30.

Ca orice alt drept de garanție, retenția are neîndoiește un caracter accesoriu față de dreptul de creanță în considerarea căruia a fost constituit. Astfel, este de la sine înțeles că acest drept nu poate subsista creanței pe care o garantează, câtă vreme o existență de sine stătătoare a unei garanții este lipsită de orice interes pentru titularul său și de neconceput din punct de vedere juridic⁵¹.

Devine așadar evident că dreptul de retenție va urma soarta dreptului principal, creanța garantată, și se va stinge odată cu acesta din urmă.

Cum stingerea dreptului de creanță al retentorului poate avea loc atât prin executarea voluntară a obligației corelative acestuia de către debitor cât și prin alte modalități de stingere a obligațiilor care nu presupun plata, vom preciza că efectele acestora asupra dreptului de retenție nu diferă. Părțile raportului juridic obligațional pot conveni așadar darea în plată sau remiterea de datorie ori chiar compensarea datoriilor reciproce, după cum poate interveni și o confuziune.

Totodată, o stingere pe cale accesorie operează în egală măsură prin consemnarea creanței de către debitor ori de către terțul interesat datorită efectului liberator al acesteia. Această modalitate de stingere este de altfel prevăzută de art. 2.499 N.C.Civ. În consecință, dacă oferta reală urmată de consemnațiune este făcută cu respectarea condițiilor de validitate prevăzute de lege naște o prezumție absolută de stingere a obligației astfel executate⁵².

3.2. Efectul prescripției asupra dreptului de retenție⁵³

Controversa legată de efectele prescripției asupra dreptului de retenție are ca punct de plecare aceeași împrejurare specifică a exercitării sale printr-o stăpânire directă ce are ca obiect bunul grevat.

Divergența de opinii în legătură cu această problemă de drept s-a manifestat exclusiv la nivelul doctrinei naționale, motiv pentru care cu prilejul unei noi codificări s-a ales o soluție interesantă pentru tranșarea acestei dezbateri.

⁵¹ A se vedea în acest sens, Vidu S. I., *op. cit.*, p. 125; Bourassin M., Brémont V., Jobard, Bachellier M. N, *op. cit.*, p.428.

⁵² A se vedea pentru detalii, Dumitrache B., *op. cit.*p.439.

⁵³ O parte dintre considerațiile asupra acestui subiect au fost exprimate și cu altă ocazie. A se vedea, Bosneanu I. A. *Considerații privind dreptul de retenție în reglementarea Noului Cod civil*, în Revista de Științe Juridice, Supliment nr. 2/2015 pp. 108-118.

Punctul de vedere cu o susținere minoritară arată că în ipoteza în care dreptul de retenție este constat în temeiul unei hotărâri judecătorești care se constituie deopotrivă în titlu executoriu pentru creanța garantată, nedeclanșarea executării silită în termenul prevăzut de lege atrage pierderea dreptului de retenție. În consecință, prescripția dreptului de a cere executarea silită ar produce același efect extinctiv și asupra garanției recunoscute prin respectiva hotărâre judecătorească⁵⁴. Chiar dacă autorul se referă la dreptul de a cere executarea silită a hotărârii judecătorești, potrivit acestui raționament același efect extinctiv s-ar produce și în cazul prescripției dreptului material la acțiune privind valorificarea creanței garantate⁵⁵.

Conform celeilalte opinii, susținută și în doctrina străină⁵⁶, se pune accentul pe faptul că deținerea bunului de către retentor are efect întreruptiv asupra termenului de prescripție extinctivă aplicabil pentru valorificarea creanței garantate. Mai exact această modificare a cursului prescripției se produce ca efect al unei recunoașteri tacite a datoriei. Argumentul în această privință ține de faptul că proprietarul bunului ar putea desesiza retentorul prin stingerea creanței în orice moment, dar acesta optează pentru o atitudine contrară, motiv pentru care rămânerea bunului în mâinile sale este ușor de interpretat drept „o recunoaștere tacită și permanentă a datoriei”⁵⁷.

Pe lângă un efect întreruptiv pe care situația de fapt l-ar avea asupra prescripției dreptului material la acțiune, pentru a sprijini teoria potrivit căreia dreptul de retenție nu este supus prescripției se mai arată că acesta nu determină stingerea dreptului subiectiv, ci doar stinge componenta acestuia ce permite titularului să recurgă la forța de constrângere a statului pentru realizarea dreptului său⁵⁸.

Prin dispozițiile art. 2.505 N.C.Civ., legiuitorul alege să nu își însușească nici una dintre opiniile literaturii de specialitate, dar totodată să fie ferm în legătură cu efectele stingerii dreptului material la acțiune privind creanța garantată asupra retenției.

⁵⁴ Petrescu R., Scherer V., Nichita Ghe., *Probleme teoretice și practice de drept civil*, Editura Scrisul Românesc, Craiova 1987, p. 79.

⁵⁵ A se vedea în același sens, Vidu S. I., *op. cit.*, p. 127.

⁵⁶ Simler P., Delebeque P., *op.cit.* p. 400; Cabrillac M., Mouly C., *op. cit.* p. 566; Aynes A., *op. cit.*, p.265.

⁵⁷ Pentru detalii, a se vedea: Vidu S. I., *op. cit.*, p. 126 și următoarele.

⁵⁸ *Ibidem*.

Privitor la efectele unei asemenea prescripții a acțiunii privind creanța asupra dreptului de retenție, articolul menționat prevede că exercitarea acestui drept nu este împiedicată de prescripția acțiunii principale dacă aceasta din urmă nu era prescrisă în momentul în care dreptul de retenție putea fi opus debitorului.

În consecință opțiunea legiuitorului a fost, se pare să lase acest drept subiectiv în afara domeniului de aplicare al prescripției extinctive, câtă vreme termenul de prescripție pentru valorificarea creanței începe să curgă atunci când obligația este certă și exigibilă, iar dreptul de retenție se naște în același timp dacă bunul se află în puterea retentorului. Desigur foarte important din acest punct de vedere este caracterul său legal, deci efectul *ipso iure* al dreptului de retenție prin care devine un mijloc de justiție privată. Așa încât poate fi opus de către retentor din chiar momentul nașterii sale fără a fi nevoit să producă un titlu constatator al dreptului său. Consecința faptului că termenul de prescripție pentru valorificarea creanței nu începe să curgă mai înainte de momentul în care creditorul poate invoca dreptul său de retenție este o evidentă imposibilitate ca acest termen să se scurgă anterior invocării dreptului de retenție de către creditor. Mai mult decât atât, prevederea legală nu se referă la invocarea *in concreto* a garanției ci doar de aptitudinea creditorului de a o invoca, adică de existența acestui drept în patrimoniul său.

În același timp, printr-o asemenea prevedere legală legiuitorul optează să dea o și mai mare eficiență unui drept a cărui esență constă într-o putere de fapt datorită împrejurării că se permite garantarea prin acest mecanism a unei obligații naturale. Bineînțeles o obligație juridică devine imperfectă sau naturală odată ce este lipsită de elementul component ce permite să fie adusă la îndeplinire prin apelul la forța coercitivă a statului⁵⁹.

Totuși, dacă retentorul pierde stăpânirea bunului acțiunea în restituire nu va putea fi exercitată decât în termenul de prescripție al acțiunii principale după cum prevede art. 2.499 alin (2) N.C.civ. Opțiunea legiuitorului de a limita în acest sens admisibilitatea acțiunii în restituire este binevenită deoarece reintrarea bunului în stăpânirea creditorului i-ar permite acestuia să exercite o presiune *de facto* în lipsa oricărei posibilități de

⁵⁹ Pentru o definiție a obligațiilor imperfecte, a se vedea: Angheliescu C., Boroi G., *Curs de drept civil. Partea generală*, Editura Hamangiu, București 2012, p.59.

constrângere juridică a debitorului, ceea ce l-ar împovăra pe acesta în mod inechitabil.

În plus, prin introducerea acestui text legal este rezolvată controversa privitoare la efectul întreruptiv pe care l-ar avea exercitarea dreptului de retenție asupra cursului prescripției creanței principale deoarece prin interpretarea gramaticală a normei legale se poate ușor observa voința legiuitorului în sensul că dreptul material la acțiune pentru valorificarea creanței garantate se stinge prin prescripție, însă aceasta nu împiedică exercițiul dreptului de retenție. Așadar, cursul prescripției acțiunii principale nu este modificat sub nici un aspect prin stăpânirea exercitată de retentor.⁶⁰

4. Concluzii

Modurile de stingere a dreptului de retenție sunt consecința funcției sale de garanție, dacă ne referim la modurile de stingere pe cale accesorie ce decurg din plata creanței, fie și prin ofertă reală urmată de consemnațiune, sau orice modalitate de stingere a acesteia cu excepția prescripției. Explicația este legată de faptul că existența retenției nu își găsește utilitatea decât prin scopul său de a garanta executarea unei obligații care stingându-se nu permite supraviețuirea dreptului de retenție.

Unul dintre meritele reglementării legale a retenției din perspectiva cauzelor sale de stingere reține de faptul că dreptul de retenție a fost scos în mod ferm în afara domeniului de aplicare al prescripției extinctive prin prevederile art.2.505 N.C.Civ. Prevederile acestui articol sunt în sensul în care prescripția acțiunii principale nu împiedică invocarea dreptului de retenție câtă vreme retentorul se află încă în situația de a-l exercita.

Pe de altă parte, modurile de stingere pe cale principală sunt cele care nu afectează existența valabilă a creanței garantate. Aceste modalități de stingere sunt determinate de particularitățile modului de exercitare a dreptului de retenție și deci a efectelor pe care le produce. Este vorba despre deposedarea voluntară a retentorului, interpretată ca o renunțare tacită la exercițiul dreptului său dar și despre dispariția materială a bunului care în dreptul românesc pare să aibă în continuare un efect extintiv asupra

⁶⁰ Legat de efectele detenției asupra cursului prescripției acțiunii pentru valorificarea creanței, a se vedea și Boroș G., Ilie A., *Comentariile Codului civil - Garanțiile personale. Privilegiile și garanțiile reale*, Editura Hamangiu; București 2012, p. 481, unde se menționează deopotrivă că detenția bunului nu se numără printre cauzele de suspendare ale cursului prescripției acțiunii principale.

dreptului de retenție câtă vreme împiedică orice detenție materială a bunului grevat.

De asemenea, doctrina a enumerat printre situațiile de fapt cu efect extinctiv asupra retenției folosința bunului de către retentor în interes propriu urmărindu-se un efect sancționator. Credem însă că o astfel de conduită a retentorului poate să fie însăși o piedică în calea nașterii dreptului de retenție, fiind interpretabilă ca o detenție nelegală.

Pe lângă vechile modalități de stingere ale retenției, una dintre puținele noutăți aduse de reglementarea cu titlu general a acestui drept de garanție este punerea la îndemâna debitorului a unei căi de a scoate bunul din mâinile retentorului fără să stingă datoria de care este legat. Este vorba despre posibilitate aceluși obligat de a oferi retentorului o altă garanție suficientă. Cu toate acestea, nu este de ajuns o simplă ofertă de garanție neurmată de acceptarea retentorului atâta vreme cât acest lucru ar echivala cu o stingere a dreptului de retenție prin voința unilaterală a debitorului, ceea ce este inadmisibil vătămând interesele titularului garanției.